

Røssåga / Toven reinbeitedistrikt
v/ Helge Anti
Bryggfjelldal
8646 KØRGEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Tillatelse til skadefelling av kongeørn - Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt

Fylkesmannen viser til søknad av 13. mai 2019 fra Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt v/ Helge Anti om skadefelling av kongeørn. Viser også til flere telefonsamtaler med Helge Anti og Nils Mathis Anti de siste dagene, senest på kvelden den 22. mai. Fylkesmannen ga per telefon og e-post den 22. mai kl 21:30 tillatelse til skadefelling av en kongeørn i kalvingslandet til Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt. Dette er en skriftlig bekreftelse på gitt tillatelse.

Vedtak

Fylkesmannen i Nordland gir Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt tillatelse til skadefelling av en (1) kongeørn i deler av Hemnes kommune. Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i dette brevet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 12.

Rovviltforskriften § 12 (Skadefelling av kongeørn)

Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen.

Kommentarene til rovviltforskriften § 12

Fylkesmannen har ansvaret for forvaltningen av kongeørn. Felling av kongeørn har hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b), og fellingsvedtak kan fattes gjennom enkeltvedtak i akutte saker der det volder vesentlig skade på bufe eller tamrein. For felling av kongeørn er det et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Bestanden av kongeørn i landet antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til

fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.

Selv om myndigheten til å fatte vedtak om felling er gitt direkte til fylkesmannen, er dette ikke til hinder for at rowiltnemnden i sin regionale forvaltningsplan innarbeider kongeørn. På denne måten kan nemnden ha en helhetlig innfallsvinkel til de arter som omfattes av denne forskrift, blant annet gjennom prioritering av midler til forebyggende og konfliktdependende tiltak, og legge til rette for at fylkesmannens vedtaksmyndighet nyttes i tråd med nemndens prioriteringer og anbefalte geografiske differensiering av virkemidler.

Kongeørnbestanden

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8.

Kongeørn er oppført i kategorien livskraftig (LC) i artsdatabankens rødliste for arter. Artsdatabanken anslår at det er i overkant av 2000 reproduserende individ i Norge, og bestanden antas å være stabil. Kongeørna er ikke jaktbar, og rowiltforskriften stiller vilkår som gjør at det gis svært få fellingstillatelser.

I NINA rapport 1158, *Estimering av antall hekkende par kongeørn basert på kjent forekomst i Norge for perioden 2010–2014*, er populasjonen estimert til 963 (652–1139) hekkende par i perioden 2010–2014. Dette estimatet bygger kun på kjent forekomst av kongeørn fra Rovbase og inkluderer ikke en vurdering av bestanden i tomme arealer, dvs. arealer hvor det ikke er kjent forekomst av kongeørn, enten som følge av mangelfull kartlegging, mangelfullt datagrunnlag i Rovbase eller at områdene er reelt tomme for kongeørnterritorier. Estimater for okkuperte kongeørnterritorier med øvre og nedre 95 % konfidensintervall i Nordland for perioden 2010–2014 er 117 (84–138).

NINA skriver at Nordland er et av de desidert viktigste fylkene for den norske kongeørnpopulasjonen. Med sin store utstrekning kan det her finnes mange potensielle områder hvor det er aktive kongeørnterritorier som ikke er kjent. Strann (2009) antyder at sørlige deler av fylket har vært dårligere kartlagt enn nordlige deler. Sammen med Troms huser fylket en betydelig del av den norske kongeørnpopulasjonen og en intensivt kartlegging av ekstensivområdene vil styrke fremtidige estimater.

Fylkesmannen har vurdert beslutningsgrunnlaget som godt.

Det er ingen åpning i regelverket for bestandsregulerende felling av kongeørn. Det kan heller ikke gis tillatelse til felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader. Kongeørn forårsaker størst tap for reindriften i kalvingstiden, da er det ofte vanskelig å forebygge skader. Felling i denne tiden på året er problematisk da det er hekketid for kongeørn. I følge kommentarer til rowiltforskriften § 12 skal

en eventuell iverksetting av felling følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Dette gjør at voksne individer som kan ha avhengig avkom bør unntas fra en evt. fellingstillatelse.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Fylkesmannen mener den samlede påvirkningen på økosystemet ved å ta ut én kongeørn ikke er stor. Bestanden er livskraftig. Fylkesmannen mener kongeørnbestanden både lokalt og regionalt er stor nok til at skadefelling ikke vil være en trussel for bestanden.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt.

Naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er vurdert som ikke relevante i denne sammenheng, da dette gjelder tillatelse til skadefelling av kongeørn, innenfor rammene til rovviltforskriften § 12.

Søknaden

Reinbeitedistriktet søker om skadefelling av kongeørn på grunn av tap av reinkalver i kalvingslandet i området mellom Bleikvatnet og Leirskardal i Hemnes kommune. De viser til at det er dokumentert 15-20 reinkalver drept av kongeørn i området, og de er helt sikker på hvilken ørn det er som er predatoren. I telefonsamtaler har de opplyst at det er to kongeørner i området, hvorav en som er lett å kjenne igjen med «drivhvite felt under vingene». Det er denne de mener tar mest rein.

Fylkesmannens vurdering

Statens naturoppsyn har undersøkt 22 kadaver av rein i det aktuelle området denne våren. Kadavrene er funnet i perioden 30. april – 22. mai. SNO har vurdert disse til følgende:

- 16 reinkalv påvist drept av kongeørn
- 5 reinkalv med ukjent dødsårsak
- 1 voksen simle død pga. ulykke

Akutt og vesentlig skade

Fylkesmannen vurderer at omfanget av påviste tap og konsentrasjonen av tap til et begrenset område tilsier at forskriftens vilkår om at det må være snakk om en akutt sak med vesentlig skade på bufe eller tamrein, er oppfylt. I denne situasjonen er omfanget og konsentrasjonen av påviste tap av reinkalv til kongeørn betydelig større enn hva vi har registrert i Nordland tidligere år, jf. data i Rovbase.

Felling skal rettes mot bestemte individer som volder skade

Søker viser til at de største skadene er forårsaket av ett bestemt individ som de mener er lett å kjenne igjen. De viser til at det er to kongeørner i området, hvorav en som er lett å kjenne igjen med «drivhvite felt under vingene». Det er denne de mener tar mest rein.

Fylkesmannen utelukker ikke at de påviste skadene kan være forårsaket av mer enn ett individ, men vi finner ikke grunn til å trekke i tvil reineiernes vurderinger om at ett konkret identifisert individ av ung kongeørn er den som forårsaker de største skadene.

Ved å stille vilkår om at det er den konkrete unge kongeørna som kan felles, reduseres faren for å felle eventuelle hekkende individer. Det er imidlertid vanskelig å 100 % utelukke at dette individet er

hekkende, da hvite tegninger som er karakteristiske for unge fugler, også kan forekomme blant noe eldre individer.

Felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom

Ved å begrense fellingsforsøk til område og tidsperiode hvor det pågår kalving vurderer vi at dette vilkåret er oppfylt.

Formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte

Erfaringsmessig er det vanskelig å forebygge tap av reinkalver til kongeørn i forbindelse med kalvinga. Fylkesmannen har bevilget FKT-midler til intensiv gjeting og tilleggsfôring i området for å bidra til at reineierne har best mulig oversikt over området og kalvende rein. Vi har også gitt tilsagn om akuttmidler for ytterligere intensiv gjeting i forbindelse med den pågående skadesituasjonen. Videre har reineierne forsøkt å la noen kalver bli liggende igjen i området i stedet for å ta de med for obduksjon av SNO, for å se om kongeørna på den måten lar være å ta nye kalver. Reineierne mener at disse tiltakene ikke i tilstrekkelig grad forebygger tap. Funn av nye kadaver påvist drept av kongeørn underbygger reineiernes vurderinger.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer at forskriftens vilkår for å kunne iverksette skadefelling er oppfylt. Med et så omfattende påvist tap til kongeørn i et begrenset tidsrom som i dette tilfellet, vurderer vi at hensyn til dyrevelferd og næringsutøvelse må tillegges stor vekt. Vi vurderer at det i denne saken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn forsøk på skadefelling.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Felling gjelder kun for ett konkret individ av kongeørn som reindriften per telefon med Fylkesmannen og i søknad om skadefelling har pekt ut som det individet som volder størst skade. Dette individet beskrives av reindriften som lett å kjenne igjen, med «drivhvite felt under vingene». Det er krav om at person som gjennomfører felling har tilstrekkelig kompetanse til å skille ut det aktuelle individet under fellingsforsøk.
2. Fellingsforsøk skal kun gjennomføres i direkte tilknytning til funn av nydrept reinkalv i fellingsområdet hvor reindriften med overveiende sannsynlighet vurderer at skadegjørende individ har drept kalven. Det er ikke krav om at SNO på forhånd har undersøkt det aktuelle kadaveret som fellingsforsøk gjennomføres i tilknytning til.
3. Fellingsperiode: Fra og med 22. mai 2019 kl 21:30 til og med 31. mai kl 24:00.
4. Fellingsområde: Kalvingsområde mellom Leirskarddalen og Bleikvatnet i Hemnes kommune.
5. Fellingsforsøk skal gjennomføres av Nils Mathis Anti, reineier i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt.
6. Fellingsforsøk skal utøves på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Forsøk på felling og felling skal utøves på en slik måte at ørna ikke utsettes for unødige lidelser og slik at det ikke oppstår fare for mennesker, rein, sau eller andre dyr.
7. Det skal brukes rifle med ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100kgm) målt på 100 meters avstand, E100. Kaliber .223 Remington kan brukes forutsatt at det brukes ammunisjon med tilstrekkelig anslagsenergi.
8. Rapportering:
 - a. Fylkesmannen skal holdes orientert om fellingsforsøk med daglige telefonsamtaler.
 - b. Sluttrapport fra fellingsforsøket skal sendes til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 15. juni 2019. Rapporten skal

inneholde en beskrivelse av fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket.

9. Utført felling skal straks meldes til Fylkesmannen på vakttelefon 47829091 og til Statens naturoppsyn.
10. Dersom ørn såres under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter uten opphold å melde fra til Fylkesmannen, kommunen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør hvordan dette skal håndteres videre.
11. Felt ørn skal ivaretas og håndteres på en slik måte at skrotten ikke ødelegges eller forringes unødig. Felt ørn tilhører viltfondet.
12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per e-post:

Foreningen Våre Rovdyr
Hemnes kommune
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Nordland bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland politidistrikt
Nordland Reindriftssamers Fylkeslag
Nordland Sau og Geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Norsk Ornitologisk Forening
Rovviltnemnda i Nordland
Statens naturoppsyn